

נוהל חסימת צירי תנועה ראשיים

1. תקציר

- א. **מהות הנוהל** – נוהל זה עוסק בהגדרת מדיניות אחידה לחסימת צירי תנועה ראשיים וחיוניים על ידי המשטרה בשל צורך מבצעי ובטיפול בהפרת סדר החוסמת ציר שכזה.
- ב. **המצבים המבצעים** – מחאות בסמוך לכבישים עירוניים ובין עירוניים הינם מעשה שכיח ויום יומי במדינת ישראל והינן בעלות גוון, רקע, אופי, מטרות וגודל משתנה אלה יכולים לקבל ביטוי מבצעי שונה :
- (1) פתיחת צירים תוך הפעלת כוח במצב של הפרות סדר המוניות, אינה ניתנת לביצוע בלא לגרום לנפגעים בדרגות שונות.
- (2) המשטרה נוהגת לא אחת לסגור באופן יזום צירים אשר יש בהם או צפויות בהם הפרות סדר.
- ג. **רעיון מרכזי** – משטרת ישראל תחסום צירי תנועה חיוניים רק כאשר מתקיים צורך חיוני מובהק ומיידי ותפעל בכוח לפתוח צירים שכאלה שנחסמו על ידי מפירי סדר בהתאם להערכת מצב נקודתית ללא "קווים אדומים" להפרת הסדר.
- ד. **הסיבות המרכזיות לכתיבת הנוהל** – חסימת צירי תנועה ראשיים ("צירים חיוניים") גורמת הפרעה חמורה וקשה לחיים התקינים כאשר נלוות לה אלימות, היוצרת משום סיכון ממשי לעוברים בדרך. מדיניות המשטרה בעניין חסימת צירים מושפעת משיקולים שונים שהאיזון ביניהם בעייתי ומצריך רגישות ותבונה. שיקולי שלטון החוק אל מול הפגיעה האפשרית בחיי אדם תוך פינוי הציר. (ראה מסקנות ועדת אור – נספח א')
- ה. **אחריות מקצועית לנוהל** – ראש תחום תכנון מבצעי – מב"צ.

2. מטרת הנוהל

"להגדיר את השיקולים המבצעים תחת מדיניות אחידה לסגירת צירי תנועה ולהפעלת כוח לשם פיזור הפרת סדר החוסמת ציר תנועה".

3. מושגים

- א. **ציר חיוני** – "דרך מהירה" כהגדרתה בפקודת תעבורה ו/או כביש עירוני או בין עירוני, שיש לו נפח תנועה גדול ללא ציר אלטרנטיבי בנפח תנועה דומה, ו/או כביש עירוני או כביש בין עירוני, המוביל למוסדות שלטון מרכזיים, לבתי חולים או שירותי חירום והצלה אחרים וכיו"ב, ללא ציר אלטרנטיבי המאפשר נגישות דומה לאתרים אלו.
- ב. **"הפרת סדר בתנועה"** – פעולת מחאה תוך כדי נסיעה ברכב באופן הגורם לשיבושי תנועה ולהפרות סדר.
- ג. **"תגובה מתאימה"** – הפעלת סמכויות המשטרה ע"פ החוק כלפי מפירי הסדר – **נמחק, חשש לגילוי שיטות**
- ד. **נמחק – לשש לגילוי שיטות**
- ה. **נמחק – חשש לגילוי שיטות**
- ו. **נמחק – חשש גילוי שיטות**

	שמור	נוהל חסימת צירי תנועה ראשיים	נהלי משטרת ישראל - ניהול מבצעי
--	------	------------------------------	--------------------------------

4. השיטה לביצוע

א. שיטה כללית – משטרת ישראל תחסום צירי תנועה חיוניים רק כאשר מתקיים צורך חיוני מובהק ומיידי ותפעל לפתוח צירים שנחסמו על ידי מפירי סדר בהתאם להערכת מצב נקודתית.

5. פרוט השיטה

א. תרחישי הפס"ד אפשריים בצירים:

- (1) חסימה פיזית של הציר ע"י מפגינים.
- (2) חסימה פיזית של הציר ע"י אמצעים שונים כגון הדלקת צמיגים, פחי אשפה, משאיות וכו'.
- (3) פגיעה במשתמשים בדרך ע"י ידויי אבנים, בקת"בים וכד' עד סיכון ממשי ופגיעה בחיי אדם ושלמות גופו ורכושו.
- (4) תהלכות כלי רכב המפריעה וחוסמת את ציר תנועה.
- (5) תהלכות אנשים על הציר באופן מונע מעבר רכב ותנועת משתמשים בדרך.
- (6) הפרעות לתנועה באמצעות כניסה לכביש לפרקים (מעבר מצד לצד, חלוקת סטיקרים וכו').

ב. שיקולים להחלטה מבצעית על סגירת ציר חיוני או על פתיחתו בכוח

(1) נמחק- חשש לפגיעה בתפקודה התקין של המשטרה

ג. חסימת ציר באופן יזום כחלק מהערכות מקדימה

- (1) בשאיפה, משטרת ישראל תמנע ככל שניתן מלבצע חסימת ציר חיוני באופן יזום על ידי מפגינים או על ידי כוחות המשטרה עצמם.
- (2) תנאים חריגים מצטברים המפורטים שיש בגינם לשקול סגירה יזומה:
 - (א) האירוע ע"י דין (הוגשה בקשה מתאימה וניתן הרישיון).
 - (ב) מאשר האירוע בהתאם לסמכותו בחוק התיר את חסימת הציר (אסיפות ותהלוכות – ממ"ז, רישוי – ממ"ר) לאחר שהשתכנע כי חסימת הציר הכרחית ומידת הנזק שיגרם למשתמשים בדרך הינה בקנה מידה הולם לתועלת ולצורך בחסימת הציר.
 - (ג) קיימות לציבור חלופות סבירות.
 - (ד) זמן החסימה מוגבל ומוגדר באופן ברור.
 - (ה) כלל האמצעים הסבירים ננקטים למניעת סכנה בטיחותית מחסימת הציר לחיי אדם ורכוש של המתאספים/ מתהלכים/ ציבור משתמשים בדרך.
 - (ו) שינויי הסדרי התנועה לציבור הרחב, מפורסמים באופן אפקטיבי ובזמן סביר מראש.

ד. אישור בזמן אמת של חסימת ציר על ידי מפגינים

	שמור	נוהל חסימת צירי תנועה ראשיים	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
--	------	------------------------------	-------------------------------

- (1) בעלי תפקידים המוסמכים לאשר חסימות צירים – ראה סעיף 6 א. סמכויות כאמור.
- (2) אישור חסימת ציר על ידי מפגינים יתקבל על בסיס הערכת מצב, תמונת המודיעין ומאפייני המחאה, לאחר בחינת השיקולים הבאים:
 - (א) האם מדובר בציר חיוני כהגדרתו בנוהל.
 - (ב) מידת חיוניות הציר והשפעת החסימה על הצירים הסמוכים.
 - (ג) היתכנות הפניית התנועה לצירים חלופיים והיכולת המעשית לשמור על שלום המשתמשים בדרך.
 - (ד) זמן החסימה ייקבע בהתאם לנסיבות ומתוך ניסיון לצמצם את משך החסימה ככל הניתן.

ה. סגירת ציר בזמן אירוע בשל צורך מבצעי מיידי

- (1) בסמכות מפקד תחנה לסגור ציר באופן יזום בזמן אמת בשל צורך מבצעי מקומי מיידי.
- (2) תנאים מצטברים:
 - (א) קיימת סכנה ממשית למשתמשים בדרך לרבות בעקבות הפס"ד וידויי אבנים.
 - (ב) מבוצעות פעולות להפניית התנועה לצירים חלופיים.
 - (ג) מבוצעות פעולות להפחתת רמת הסיכון/ לפינוי הצומת/ לסילוק ולמעצר מתפרעים בהתאם למדיניות פתיחת צירים.
 - (ד) מפקד התחנה ידווח לרמה מעליו על סגירת הציר ועל הנסיבות והפעולות שבוצעו, ויקבל את אישורו להמשך סגירת הציר.

ו. הפעלת כוח לצורך פתיחת ציר חיוני שנחסם על ידי מתפרעים

- (1) נמחק- חשש לגילוי שיטות
- (2) קיימים שני מקרים בהן נדרשת הפעלת כוח לפינוי חסימת צירים:
 - (א) צירים חסומים לפרקי זמן ממושכים.
 - (ב) צירים אשר חסימתם פוגעת באינטרסים ביטחוניים.
- (3) "קיום אדומים" להפרת סדר - לא יוגדרו מראש "קיום אדומים" אלא:
 - (א) כפועל יוצא מהאירועים בשטח
 - (ב) מדובר באירוע שיש בו סיכון לחיי אדם.
 - (ג) בטיפול בו יש צורך בביצוע פעולות מיוחדות תוך הערכת מצב ושיקול דעת דחוף.

	שמור	נוהל חסימת צירי תנועה ראשיים	נהלי משטרת ישראל - ניהול מבצעי
--	------	------------------------------	--------------------------------

- (4) באירועי הפס"ד בהם נחסמו צירים ע"י מפגינים, יש ליצור הידברות אינטנסיבית במטרה למתן את התנהגות המפגינים ולצמצם את פוטנציאל האלימות.
- (5) הפעלת אמצעים לשם פתיחת צירים החסומים ע"י מפגינים, תעשה בשיקול דעת ועפ"י מדרגי השימוש המעוגנים בנהלי מ"י, ורק לאחר שהתקבל אישור לכך ע"י הסמכות הממונה הרלוונטית למדרג.
- (6) שמירה על איפוק וסבלנות השוטרים באירועי הפס"ד בצירים, יכולה למנוע עימותים מיותרים עלולים לגרום לפגיעה בנפש וברכוש.
- (7) בכל מקרה של הפעלת כוחות לפתיחת צירים באירועי הפס"ד, יהיו כוחות המשטרה עדיפים, איכותיים ובעלי הכשרה להפעלת אמצעים.
- (8) יינתן מעבר לרכבי חירום ולמקרי מצוקה.

ז. חסימת צירים לא חיוניים

- (1) אין להתעמת על צירים משניים בהם מתקיימת הפס"ד או כוונות להפס"ד, באם ניתן, יש להעדיף את סגירתם היזומה עד לסיום הפרת הסדר.
- (2) במקרה של מס' רב של אירועי הפס"ד וחסימות צירים במקביל, בראש בראשונה יעשה מאמץ לפינוי של הצירים החיוניים (כהגדרתם בנוהל הפס"ד).
- (3) לא יהיה מקום להתערבות המשטרה כאשר החסימה היא בשטח פרטי וללא הפרעה לציבור הרחב.

ח. רשימת הצירים החיוניים הארציים

(1) נמחק- חשש לפגיעה בביטחון הציבור ותפקודה התקין של מ"י

ט. ניתוח וקביעת צירים חיוניים מקומיים

- (1) בתחום העירוני – יעשה ע"י כל מחוז בתחום אחריותו הטריטוריאלי.
- (2) בתחום הבין עירוני – יעשה ע"י כל מחוז בתחום אחריותו הטריטוריאלי ובשת"פ את"ן.

נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי	נוהל חסימת צירי תנועה ראשיים	שמור	
-------------------------------	------------------------------	------	--

6. שליטה

א. סמכויות אישור - לאישור פעילות מבצעית בהתאם לטבלה

ציר	חסימה יזומה מראש	חסימה בזמן אמת בשל צורך מבצעי דחוף	הפעלת כוח לפתיחת ציר שנחסם על ידי מפירי סדר
חיוני	ממ"ז.	מפקד תחנה	ממ"ז.
לא חיוני	ממ"ר.	מפקד תחנה	ממ"ז.

ב. דיווח

- כל חסימה של ציר חיוני תדווח למצודה ארצית עם קבלת החלטה וכן על פתיחתו מחדש.
- החלטה על הפעלת כוח לפתיחת ציר בכל הרמות תדווח במיידית למצודה ארצית, במקרה של ציר חיוני תדווח במקביל גם בערוץ המפקדים.

7. רמה המבצעית המחויבת לנוהל

א. מחוז, מרחב ותחנה -

- יוחזק ניתוח צירי תנועה עדכני ובכללו ניתוח דרכים חלופיות להפניית התנועה ולניוד כוחות.
- יוחזקו תוכניות מגרה להפרות סדר ולחסימות במקומות הרגישים/מיועדים לחסימה (נמחק – חשש לגילוי שיטות)
- נוהל פנימי לאישור חסימת צירים במסגרת רישוי הפגנות וארועים המוניים.

8. הטמעה והדרכה

א. רענונים – יבוצעו אחת לשנה רענונים לקצינים ולמפקדים רלוונטים ברמת התחנה מרחב ומחוז.

9. נקודות לבקרה

- הימצאותם של ניתוח צירים עדכניים.
- תוכניות מגרה לנקודות רגישות ומועדות לחסימה.
- קיומו של נוהל פנימי בהתאם לנדרש.
- הכרת המפקדים את הסמכויות ונקודות ההחלטה הנדרשות.
- ביצוע רענונים כנדרש.

	שמור	נוהל חסימת צירי תנועה ראשיים	נהלי משטרת ישראל - ניהול מבצעי
--	------	------------------------------	--------------------------------

נספח א'

התייחסות ועדת אור לנושא צירים ומדיניות

(1) נמחק- לא שייך למשטרת ישראל

נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי	נוהל חסימת צירי תנועה ראשיים	שמור	
-------------------------------	------------------------------	------	--

נספח ב'

פקודות ותקנות רלוונטיות

1. **נמחק- חשש לפגיעה בתיפקודה התקין של מ"י**

א. .

2. **תקנות תעבורה**

א. תקנה 69 א' – ו' – חניה עמידה ועצירה.

ב. תקנה 71 - הפרעה לתנועה.

ג. תקנה 72 - מקומות אסורים בעצירה העמדה ובחניה.

ד. תקנה 151 - שימוש בדרך שלא כדין.

ה. תקנה 152 - הנחת דבר בדרך, סילוקו, סימונו.

ו. תקנה 162 - אחריות בעל רכב.

ז. תקנה 164 - הסעה בכוח הגוף.

3. **פקודת התעבורה**

א. סעי' 28 - סמכות לעצור בלי צו.

ב. סעי' 10 - איסור לנהוג בלי רישיון נהיגה.